

Demokratia- ja julkisoikeusosasto**Lausunto**

Virpi Korhonen

3.11.2020

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä laeiksi potilasvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 162/2020 vp)

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Oikeusministeriö on antanut esityksestä sen valmisteluvaiheessa lausunnon, jossa oikeusministeriö on pitänyt kannattavina tavoitteita selkeyttää potilasvahingon kärsineen asemaa yhteensovittavien korvausten maksamisessa sekä yksinkertaistaa menettelyjä vakuutuslaitosten välillä. Tämän lisäksi lausunnossa kiinnitettiin huomioita lähinnä säätämisyjärjestysperustelujen puuttumiseen sekä eräisiin tietojen saamista ja luovuttamista koskeviin yksittäisiin säännöshdotuksiin. Jatkovalmistelussa esitystä on muutettu hiukan, mutta edelleen voidaan huomioita kiinnittää eräisiin yksityiskohtiin.

Työntekijän eläkelain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 206 §:ssä säädetään eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeudesta tietojen luovuttamiseen oma-aloitteisesti. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 kohta, joka koskee Potilasvakuutuskeskukselle luovuttavia tietoja, jotka ovat välttämättömiä 95 §:n 4 ja 5 momentissa tarkoitetun takautumisoikeuden sisällön yksilöimiseksi. Esityksen perustelujen mukaan joissain tapauksissa työntekijän eläkelain 95 §:n mukaisen takautumisoikeuden toteuttaminen edellyttää pyynnön sijaan eläkelaitoksen mahdollisuutta ilmoittaa oma-aloitteisesti Potilasvakuutuskeskukselle, mikä on maksetun eläkkeen määrä, mille ajalle

Postiosoite
PostadressOikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland**Käyntiosoite**
BesöksadressEteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland**Puhelin**
Telefon0295 16001
Internat.
+358 295 16001**Faksi**
Fax09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730**S-posti, internet**
E-post, internetoikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

eläke kohdistuu sekä eläkkeen hakijan riittävät tunnistetiedot. Lisäksi eläkelaitoksen tulisi joissain tapauksissa voida ilmoittaa tieto siitä, että kyseessä olevalla henkilöllä on sattunut potilasvakuutuslain mukainen vahinkotapahtuma ja tieto vahinkotapahtumapäivästä, jotta takautumisoikeus voidaan toteuttaa. Näitä oma-aloitteisen ilmoittamisen tarpeita ei ole tarkemmin kuvattu esityksen perusteluissakaan, jonka vuoksi jää epäselväksi, milloin säännöstä sovelletaan potilasvakuutuslain 54 §:n 1 momentin 1 kohdan sijaan. Mainitun potilasvakuutuslain säännöksen mukaan Potilasvakuutuskeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada eläkelaitokselta tiedot vahinkoa kärsineen tai korvaukseen oikeutetun työsuhteista, yrittäjätyöstä ja ansioista, hänelle maksetuista etuuksista ja muista korvausvastuun ratkaisemista varten tarpeellisista seikoista.

Julkisten alojen eläkelain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 157 a §:ssä ehdotetaan säädettäväksi Kevan oikeudesta tietojen luovuttamiseen toisaalta raideliikennevastuulain mukaiselle korvausvelvolliselle ja toisaalta Potilasvakuutuskeskukselle. Sekä potilasvakuutuskeskuksen että raideliikennevastuulain mukaisen korvausvelvollisen osalta viitataan 99 §:n 2-5 momentteihin, vaikka mainitun pykälän 2 ja 3 momentit koskevat raideliikennevastuulain mukaista korvausvelvollista ja 4 ja 5 momentit Potilasvakuutuskeskusta. Koska tiedonsaantiin on oikeus salassapitosäännösten estämättä, olisi aiheellista harkita säännöksen tarkkarajaistamista vastaamaan työntekijän eläkelain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 206 §:ssä valittua sääntelytapaa.

Esitykseen ei ole sen jatkovalmistelussa lisätty säätämisyjärjestysperusteluja, joten ehdotusten perustuslainmukaisuus jää arvioitavaksi esityksessä muutoin todetun perusteella. Ehdotetut tietojen saamista ja luovuttamista koskeviin säännöksiin ehdotetut muutokset ovat merkityksellisiä lähinnä perustuslain 10 §:n näkökulmasta. Ehdotukset vaikuttavat mukautuvan perustuslakivaliokunnan salassapidettävien tietojen saamista ja luovuttamista koskevaan lausuntokäytäntöön (esim. PeVL 17/2016 vp).